OVERDRUK UIT MORKS' MAGAZIJN

HET ZIONISME

DOOR Dr. A. VAN RAALTE

RKRIJGBAAR BIJ MEJ. E. VAN SON
GELSTRAAT 4 :: :: DEVENTER

OVERDRUK UIT MORKS' MAGAZIJN

HET ZIONISME

DOOR DR. A. VAN RAALTE

VERKRIJGBAAR BIJ MEJ. E. VAN SON
SINGELSTRAAT 4 :: :: DEVENTER

Jeruzalem. Teekening van Lilien.

HET ZIONISME

DOOR DR. A. VAN RAALTE.

In Augustus hebben de Zionisten te Bazel hun tiende congres gehouden en ofschoon de couranten uitvoerige verslagen over het daar behandelde hebben gegeven zijn er, men merkt het in de dagelijksche conversatie, nog o zoovelen, die slechts een flauwe notie hebben van wat het Zionisme wil.

Afgaande op den klank van het woord denkt men aan eene religieuse beweging en vereenzelvigt die al of niet met het streven van eene secte, die in Noord-Amerika vele aanhangers telt.

Minder onjuist maar nog zeer ver van de waarheid is de meening van hen, die denken, dat het Zionisme eene beweging is door Joden voor de Joden, om het Godsrijk weer in Palestina te vestigen; ook zij zien in het Zionisme een soort reveil, eene opleving van het orthodoxe geloof onder de zonen van het volk, dat aan de wereld den Bijbel heeft gegeven.

Ook die meening, herhaal ik, is ver van de waarheid; even ver als de tegen-overgestelde meening omtrent het Zionisme, die vooral gevonden wordt bij de clericale tegenstanders der beweging, deze, dat het Zionisme vijandig zou staan

tegenover het geloof, den Joden overgeleverd.

Al die foutieve meeningen bestaan reeds van het oogenblik af, dat de beweging naar buiten optrad; de tien congressen der Zionisten, nòch de vurige pleitredenen van de aanhangers van het Zionisme gedurende meer dan twaalf jaren zijn in staat geweest de waarheid ten opzichte van Zionisme bij Joden en niet-Joden te doen doordringen.

Dit bevreemdt te meer, waar die waarheid zoo eenvoudig is en waar de belijders van het Zionisme, die waarheid telkens en telkens met groote duidelijkheid uiteenzetten.

Wat kunnen wij, overtuigde aanhangers van het Zionisme, anders dan in vergaderingen en gesprekken, in tijdschrift-artikelen en couranten-opstellen de juistheid van ons standpunt aantoonen? Het ,,frappez toujours" zijn ook wij indachtig; ééns zal men ons recht doen. De Joden zullen allen tot ons komen; de niet-Joden zullen ons met hun steun bijvallen. Wij zullen overwinnen!

Trouwens wij hebben reeds veel gewonnen. Onze organisatie neemt steeds toe in omvang en kracht. Onze invloed groeit zichtbaar. Vele van onze meeningen worden ook door niet-medestanders als de hunne aangevoerd.

Wat wij Zionisten dan willen?

Wij willen het Jodenvraagstuk oplossen.

Hier stuit ik reeds op tegenstand. Zoovelen hebben er nooit van gehoord, dat er een Jodenvraagstuk bestaat; vele anderen ontkennen het, zelfs tegen beter weten in.

Immers voor wie de krant leest — en hoeweinigen zouden er nog zijn, die dit niet doen — kunnen de lotgevallen der Joden in de laatste jaren niet verborgen zijn gebleven. Wie heeft nooit gehoord van de progromen, waarmede men den Jood in Rusland bij voortduring bedreigt en waarbij honderden Joden, hunne vrouwen en kinderen zijn vermoord, verminkt of verjaagd? Wie weet niet, dat er in Rusland voor den Jood uitzonderingswetten bestaan; dat zij niet overal mogen wonen in het Czarenrijk, maar slechts in die streken, waar het der regeering behaagt. Men weet ook, dat de beroepskeuze voor het Joodsche kind in Rusland buitengewoon moeielijk is. Van allerlei beroepen is de Jood er uitgesloten en sinds korten tijd is ook de school, de lagere zoowel als de hoogeschool, slechts toegankelijk voor een klein percentage der Joden.

Maar niet in het ,,onbeschaafde" Rusland alleen is de toestand voor den Jood onhoudbaar, zoodat er honderdduizenden reeds zijn geëmigreerd, naar de Vereenigde Staten vooral, ook in Rumenië, waar de Koningin zingt van naastenliefde en menschenmin, is de Jood absoluut rechteloos. Wel hebben de mogendheden, vertegenwoordigd op het congres van Berlijn, Rumenië gedwongen tot het in de wet schrijven van gelijkheid van alle burgers, van welke geloofsovertuiging ook, maar kort daarna heeft de Rumeensche regeering er iets op gevonden om de Joden te kunnen blijven verdrukken: de Joden worden er als vreemdelingen beschouwd.

Zoo droevig als het met de Joden in Rusland en Rumenië gesteld is, is het nu wel niet overal. Maar overal — daarop bestaat geen uitzondering — verkeeren de Joden in eene uitzonderingspositie, die een te krasser vorm aanneemt, naarmate het percentage Joden grooter is.

In Duitschland kan een Jood nòch officier nòch leeraar worden; staatsbetrekkingen kan hij niet bekleeden. In het burgerlijke leven staat hij apart. Hij converseert slechts met Joden of met Christenen, die een Joodschen vader en eene Joodsche moeder hebben gehad, maar uit overtuiging (Sic!) tot een ander ,,kerkgenootschap" zijn overgegaan.

In Oostenrijk is het weer erger en de jaren lange overheersching van de anti-

semitische staatspartij spreekt boekdeelen.

In het verlichte Frankrijk heerscht evenveel antisemitisme als aan de Spree; wat was de Dreyfus-affaire anders dan een op de spits gedreven anti-semitisch nationalisme.

Engeland en Nederland zijn reeds van oudsher de landen van de geestesvrijheid, de toevluchtsoorden voor lieden, die om hunne geloofsovertuiging of om de geestesstrooming, waartoe ze behooren, van elders zijn verjaagd. De Joden hebben er lang in vrede en rust gewoond. Maar Engeland heeft de immigratie van Joden bemoeilijkt, onder den drang nog wel van de democratische arbeiderspartij; bovendien hebben er voor kort antisemitische opstootjes plaats gehad en spreken de jongste berichten van ook daar oplevenden Jodenhaat.

Prof. Dr. Otto Warburg,
Voorzitter van het Leidend Comité
der Wereld-Beweging.

Ons eigen land? Hoeveel ook de Joden in het belang van Vorstenhuis en Vaderland hebben gepresteerd, ook bij ons bestaat antisemitisme, zij het dan veelal sluimerend. In de kringen van het intellect wordt het wel ontkend, maar daar weet men ook niet, dat bijv. in Amsterdam vele huiseigenaren hunne huizen niet aan Joden verhuren.

Bij de veldwinnende menschelijkheid, bij de groeiende erkentenis, dat alle menschen broeders zijn, vergeet de meerderheid van het menschdom, dat Joden óók menschen zijn.

Ontkent men nu nog, dat er een Jodenvraagstuk bestaat?

* * *

Het vraagstuk, dat moest worden opgelost, is dit: hoe maakt men een einde aan het lijden der Joden?

Nu zijn er reeds ettelijke oplossingen van dit vraagstuk aan de hand gedaan. Onder de cosmopolieten wil men, dat de Joden zich zullen assimileeren met de volkeren in wier midden zij wonen. Inderdaad: indien dit geschiedde, dan was het Jodenvraagstuk opgelost; maar dan was tegelijk de Jood verdwenen. Zulk eene oplossing kan den Jood niet bevredigen; zou het ook voor hem pleiten, indien hij bewust zou streven naar de vernietiging van zijn volk? Welk een karakterloosheid zou 't zijn mede te werken aan de uitwissching van eigen ras van den aardbodem; welk een vergrijp aan het grootsch verleden van het volk, dat aan de menschheid het monotheisme heeft gegeven! Onze brieven van adeldom zijn oud; zooals D'Israeli het in het Engelsche parlement eens heeft gezegd, toen men hem om zijn afkomst smaalde: „onze voorvaderen waren reeds dichters en kunstenaars, toen de uwe nog zwijnenhoeders waren", zoo is het. Waar vindt men een ander volk dat als het Joodsche, sinds 3000 jaren, zonder leerplichtwet, geen analfabeten kent?

Om Godswil, géén vernietiging van het volk, dat aan de wereld een rij groote mannen heeft geleverd, een reeks die begint bij Mozes, en die, naar wij hopen niet zal eindigen bij Jozef Israëls, onlangs in dat Pantheon bijgezet.

Maar bovendien, die oplossing is ook practisch onmogelijk. De volkeren, te midden waarvan de Joden leven, willen die assimilatie niet ; het gros der Joden wil die evenmin, op grond van religieuse overwegingen.

Zoo is, gelukkig ! deze oplossing van het Jodenvraagstuk ondenkbaar.

De optimisten, die gelooven in de komende zegepraal van wereldvrede en menschelijkheid, geven ons eene andere oplossing aan de hand. Zij verzekeren ons, dat de mensch beter wordt en dat in afzienbaren tijd de Jood overal ter wereld beschouwd zal worden als de gelijke van andere menschen. Zij hebben reeds hoera geroepen toen in Rusland de onbeperkte heerschappij van den Czaar plaats maakte voor een constitutioneel stelsel. Maar nauwelijks was de echo van hun hoerageroep verstomd of de Joden te Kischenew en Homel voelden het aan den lijve, hoe weinig er was veranderd.

Het afwachten van betere tijden, het nog langer dragen van physiek lijden en moreele ellende, men kan het van den Jood niet eischen. Misschien zou ééns, na vele decenniën nog, die betere tijd aanbreken, maar groot is de kans, dat onze gelederen tegen dien tijd gedecimeerd zouden zijn.

Waarom ook zouden wij nog langer schande en smaad, verdriet en ellende verdragen ? Als het niet anders kon, . . . Maar het kàn anders.

* * *

Wie eene oplossing van het Jodenvraagstuk wil geven, moet in de eerste plaats de oorzaken van den Jodennood doorgronden. Hoe komt het dat de Jood nergens op aarde thuis is, dat men hem overal als ongewenschten vreemdeling beschouwt ?

Men heeft de oorzaak gezocht in zijn geloof.

Onder de oorzaken die op verschillende tijden en in verschillende landen geleid hebben tot Jodenvervolgingen zal ook wel godsdiensthaat mogen worden genoemd. Toch kan dit geloofsverschil van de Joden met de volkeren te midden van welke zij wonen niet de hoofdoorzaak zijn van het antagonisme tegen den Jood. Hoe anders verklaart men het feit, dat de belijders van andere religies ongehinderd wonen te midden van eene meerderheid van andere geloofsovertuiging ? Vervolging of achterstelling van Protestanten in Rusland, van Katholieken in Duitschland, men denkt er niet aan.

Bovendien: de Jood, die overgaat tot een ander geloof dan dat van zijne vaderen blijft in de oogen van zijne medeburgers een Jood. Zoo nemen vele Duitsche studentencorpsen nòch Joden, nòch gedoopte Joden op ; evenmin kinderen van gedoopte Joden. Eerst het derde geslacht wordt officieel niet meer als Jood beschouwd. Maar ook na vele meerdere geslachten weet men zich te gelegener tijd te herinneren, dat een van de voorouders van een of ander man van beteekenis een Jood geweest is. Hebben de antisemieten in Duitschland Dernburg niet met wantrouwen begroet, omdat, naar 't heette, een van zijne voorzaten behoorde tot het oude Volk?

Wie dieper ingaat op de oorzaken van den Jodenhaat ziet al heel gauw in, dat het Joodsche geloof den antisemieten niet dwars zit. Veeleer zijn het oeconomische motieven, die leiden tot den wensch, het den Joden lastig te maken, de Joden te verjagen. Zoo sloot Engeland zijn grenzen voor de Russisch-Joodsche immigranten, omdat de arbeiders in de geimmigreerde Russen kwade mededingers zagen op de arbeidsmarkt. Op de zelfde gronden begint in Noord-Amerika antisemitisme op te leven.

Bij den zwaren strijd om het bestaan tracht men elken factor weg te nemen, die tot vermeerderde concurrentie voert. Zij, die begrijpen, dat de Joden voor hen ongewenschte mededingers zijn, vragen al heel gauw maatregelen tegen ... die vreemdelingen.

Hier zit de kneep. Terwijl men de concurrenten van eigen volk niet kan keeren, tracht men de concurrenten van een vreemd volk uit te sluiten. Het is het overal bestaande antagonisme tegen menschen van een ander ras — de huidkleur moge anders zijn of niet — dat den westerling zoo goed als den Oost-Europeaan inneemt tegen den Jood.

Theodoor Herzl.

Is de onmenschelijke houding door de volkeren tegenover de Joden al absoluut onverdedigbaar, die houding is zeer wel te verklaren.

Men ziet in de Joden leden van een ander ras, menschen van een ander volk.

Tegenover vreemdelingen, behoorende tot een volk met eigen land en eigen regeering wacht men zich wel ongastvrij op te treden. De gastvrijheid in hun land genoten dient met de zelfde munt betaald,

Maar het Joodsche volk is in staatkundigen zin geen volk meer. Het heeft geen eigen land en kan de elders door zijne zonen genoten gastvrijheid niet reciproceeren. Het wil gaarne genieten van de gastvrijheid van andere volkeren en bewijst daarvoor die volkeren wel zeer groote diensten, maar het is buiten staat aan anderen een territorium aan te wijzen, waar het op zijn beurt de zonen van andere volkeren gastvrij ontvangt.

Het Joodsche volk, dat door allerlei oorzaken, vooral door de beleden religie, ethnographisch één volk is gebleven, het behoort te begrijpen, dat de uitzonderingspositie van zijne zonen en dochteren overal in de wereld hierdoor wordt veroorzaakt, dat het opgehouden heeft in staatkundigen zin een volk te zijn.

Het Joodsche volk heeft geen land ; de eigen taal dreigde een doode taal te worden en de beste zonen van het volk werken slechts voor de cultuur van andere volkeren. Voor eigen cultuur kan slechts worden gewerkt in een eigen milieu.

* * *

Het is Herzl geweest, die dit alles juist heeft ingezien, die dit scherp heeft geformuleerd en die daardoor als van zelf is gekomen tot de door hem gegeven oplossing van het Jodenvraagstuk.

Dit vraagstuk is dus niet — en wie de oorzaken van den Jodennood heeft begrepen, ziet dit direct in — wat er kan worden gedaan tot bestrijding van het antisemitisme, maar hoe brengt men het Joodsche volk weer in zoodanige omstandigheden, dat het op een lijn komt te staan met andere volkeren ; dat zijne zonen kunnen werken voor hun eigen volk, hun eigen cultuur.

Theodoor Herzl heeft de oplossing van het vraagstuk gegeven in zijn werk „Der Judenstaat", waarin hij eene, schijnbaar utopistische, voorstelling gaf eener organisatie van den opmarsch van het Joodsche volk naar een eigen territorium. Met groote klaarheid van blik zag hij de moeilijkheden van de door hem gegeven oplossing en wist hij aan te toonen, hoe ze waren te overwinnen. Ook voorzag hij welke bezwaren men tegen het plan zou inbrengen en hij heeft ze bij voorbaat ontzenuwd.

Terugkeer naar Palestina — want het land der vaderen was op historische en practische gronden, de aangewezen landstreek voor de vestiging van eene Joodsche gemeenschap —, terugkeer naar Palestina van het Joodsche volk, dat daar op eigen bodem zou leven, eigen taal zou spreken en de drager zou zijn van eene eigene beschaving, dàt slechts — niets meer, maar ook niets minder — kon den Joden een menschelijk bestaan verzekeren.

Reeds voor Herzl hadden anderen gepoogd eene renaissance van het Joodsche volk voor te bereiden door de Joden te doordringen van hunne saamhoorigheid op nationalen grondslag, door de wenschelijkheid van kolonisatie op breede basis in Palestina te bepleiten.

Maar hij was de man, die het kloek program opstelde van de beweging, die den terugkeer van het oude volk naar het Heilige Land zou voorbereiden. Ter verwezenlijking van zijn plan klopte hij eerst aan bij de groote mannen in Israël, bij de groote financiers onder de Joden. Hij vond er een welwillend gehoor, maar kreeg niet den steun, dien hij wenschte.

Hoe anders werd zijn oproep tot de Joodsche massa's ontvangen ! Hen, de verdrukte paria's, was het geluid, dat hen opriep naar het eerste Zionisten-

congres, als de klank van een bazuin, die tonen van vrijheid uitschalt. Zij zonden, in een korte spanne tijds bij duizenden georganiseerd, hunne afgevaardigden naar het eerste Zionistencongres, te Bazel gehouden. Volkomen zeker, dat er ooit een einde aan hun ellende zou komen waren zij nog niet.

Zou het geen sprookje zijn, de terugkeer van het Joodsche volk naar de vrijheid? Het antwoord op hun twijfel gaf Herzl: „Wenn Ihr wollt, ist es kein Märchen".

Officieel luidt het zionistisch program sinds het eerste congres:

„Het Zionisme streeft naar een publiekrechtelijk gewaarborgde woonplaats voor het Joodsche volk in Palestina.

David Wolffsohn.

Ter bereiking van dit doel zullen dienen:

1. De doelmatige bevordering van kolonisatie in Palestina van Joodsche landbouwers, handwerkslieden en arbeiders.

2. De organisatie van de Joodsche

massa's door geschikte maatregelen, in overeenstemming met de wetten van de verschillende landen.

3. De versterking en bevordering van het Joodsche zelfbewustzijn en het Joodsche nationaliteitsgevoel.

4. Voorbereidende stappen tot het verkrijgen van de toestemming der regeeringen, die noodig is, om het doel van het Zionisme te bereiken."

Schetskaartje der Joodsche Kolonies in Palestina.

Zwarte driehoekjes: Joodsche Kolonies.
Open driehoekjes: Joodsche bezittingen.

Het Zionisme wil dus Palestina voorbereiden voor de komst van het volk, dat er heeft gewoond en dat er met zijn gedachten steeds is gebleven.

Langs politieken weg moet het recht dàar te koloniseeren worden verkregen. Herzl, de geboren diplomaat, deed daartoe onmiddellijk stappen; hij heeft aangetoond, aan vorsten en diplomaten, dat de door het Zionisme voorgestane oplossing van het Jodenvraagstuk niet alleen voor het Joodsche volk maar ook voor de volkeren, die nu den Jood hoogstens in hun midden dulden, van groot belang is.

Te vroeg heeft de dood hem van ons weggenomen.

De omstandigheden zijn sinds dien veranderd; wat men, toen in Turkije een absoluut monarch regeerde, van den Sultan, het liefst onder garantie der mogendheden, zou hebben willen verkrijgen, dat kan nu slechts door het Turksche volk worden gegeven.

Bij den weinig geconsolideerden toestand in Turkije zelf, is de politieke weg, die moet worden bewandeld, voorloopig moeielijk begaanbaar.

Maar de Zionisten hebben niet stil gezeten.

Zoowel onder Herzl's leiding als onder aanvoering van diens opvolger David Wolffsohn, die wegens gezondheidsredenen in 1911 is afgetreden, hebben zij hard gewerkt.

Nooit is het verwijt, tegen eene beweging gericht, het verwijt, dat zij eene utopie najaagt, op kloeker en forscher wijze tot eene onjuistheid gemaakt, dan dit door de Zionisten is geschied. Onmiddellijk hebben zij het werk ter hand genomen, dat moest en moet worden gedaan, willen zij ooit hun doel bereiken.

Met de taaiheid, die door jaren van verdrukking niet kon worden vernietigd en het optimisme, dat den Jood na eeuwen van ellende eigen is gebleven, heeft het georganiseerde Jodendom sinds de dagen van Augustus 1897 gewerkt aan zijn taak.

De taak was veelzijdig. Aan de Joodsche massa's moest worden ingeprent, dat een volk van millioenen niet door filantropische maatregelen kan worden geholpen, dat self-help ook voor het Joodsche volk de aangewezen weg was. In woord en geschrift moest de idee der Joodsche nationale eenheid worden uitgedragen naar de zonen van het volk, dat sinds eeuwen van die eenheid slechts een schaduw kon zien.

Het Joodsche volk, dat in zijne gemeenten nog slechts een verkerkelijkte organisatie vond, moest op nationalen grondslag opnieuw worden georganiseerd. Het moest telkens en telkens weer worden herhaald: ,,Alleen als gij wilt, is het geen sprookje!'' De Zionistische organisatie moet krachtig en van grooteren omvang worden, wil zij ooit den invloed uit-

Weezen van Kiriath Sefer.

oefenen, die voor het bereiken van haar doel noodig zal blijken.

Aan tegenwerking ontbrak het niet. Tegenwerking kwam er zoowel van een deel der orthodoxie, tegen de beweging gekant, omdat zij ten opzichte van den godsdienst neutraal is, als van de zijde van hen, die dáár waar het antisemitisme sluimert van de Zionistische actie eene opleving van de aan de Joden vijandige stroming vreezen. Tegenwerking ook van hen, die zóó vooruitstrevend zijn, dat zij in elk herstel van een vroegeren toestand — al is die toestand duizenden malen beter dan de tegenwoordige — reactie zien, waar zij nu eenmaal tegen zijn. Verder nog tegenwerking van allen, die conservatief genoeg zijn om elke nieuwe beweging met wantrouwen te bejegenen; tegenstand niet het minst ook van de zijde van hen, die er nòch voor, nòch er tegen zijn.

Ondanks al die tegenwerking neemt het aantal georganiseerde Zionisten van jaar tot jaar toe; ondanks lauwheid en tegenstand verbreidt zich de Zionistische strooming en verdiept zich het Zionistisch inzicht van de aangesloten rasgenooten.

Onder de Joden wordt het meer en meer begrepen, dat de organisatie van het volk op nationalen grondslag de belangrijkste taak is van de beweging, die door Herzl zoo juist is gekarakteriseerd als „de terugkeer tot het Jodendom voor den terugkeer naar het Joodsche land."

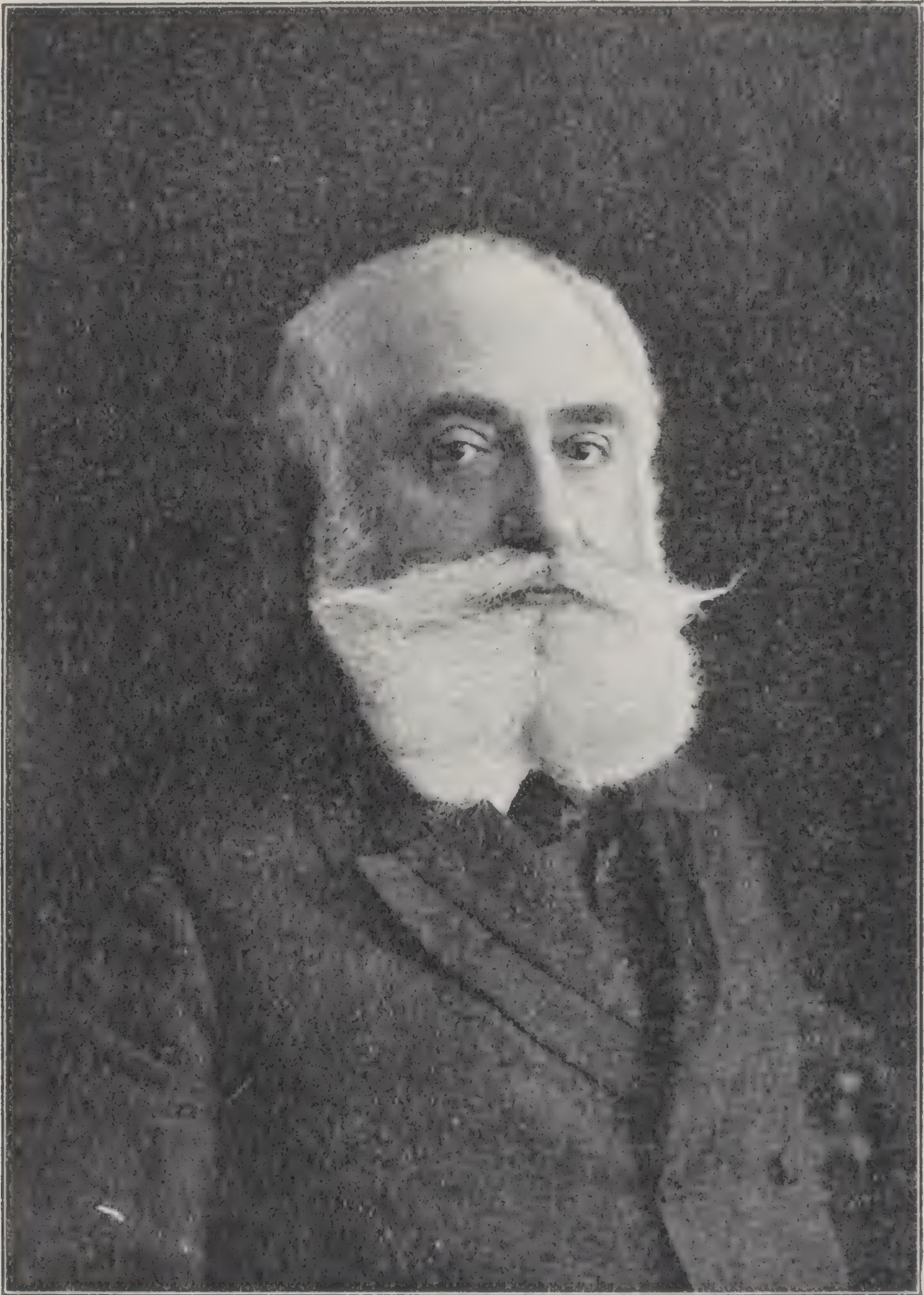
Olijfbosch.

Reeds spoedig heeft men begrepen dat eene beweging als de onze noodzakelijk een krachtig finantieel instrument behoeft. In Maart 1899 werd overgegaan tot de oprichting van *The Jewish Colonial Trust Limited*, die zijn zetel te Londen heeft. Het is voor de appreciatie van de stichting van dit instituut van beteekenis op te merken, dat het kapitaal van deze bank vooral bijeen is gebracht door de Joodsche massa: meer dan 100000 Joden hebben ieder één aandeel (een Engelsch pond) genomen. De J. C. T. is dus een ware volksbank geworden.

Nog een ander belangrijk finantieel in-

stituut werd door de beweging gesticht: het *Joodsche Nationaal Fonds*. Het kapitaal van dit fonds wordt bijeen gebracht door vrijwillige bijdragen, terwijl de lust dachtenis wordt geeërd door inschrijving in het Gouden Boek.

Het zoo bijeen gebrachte kapitaal van het N. F. blijft het onvervreemdbaar ei-

Dr. Max Nordau.

tot medewerking aan dit Fonds door allerlei middelen geprikkeld wordt. Zegels voor brieven in het onderling Zionistisch verkeer, telegramformulieren, brengen jaarlijks een vrij groot bedrag binnen. Zeer verdienstelijke mannen of hunne nage-

gendom van het Joodsche volk. Het wordt besteed voor aankoop van grond in Palestina; reeds nu blijkt de groote beteekenis van het Fonds dat voor verschillende Zionistische instituten grond beschikbaar heeft gesteld.

Naast de voorbereiding van het volk in de diaspora is de verbetering van de omstandigheden, waaronder de reeds in Palestina gevestigde Joden leven, een belangrijk punt op het program van werkzaamheden.

De Joodsche filantropie was het Zionisme reeds voorgegaan. Reeds had de *Alliance Israëlite Universelle* in Palestina scholen gesticht, o. a. de handwerkschool te Jeruzalem. Reeds vele jaren werkte daar de *Eveline de Rothschildschool* in de goede richting. De Zionisten meenen dat opleiding van de Joodsche ingezetenen van Palestina voor landbouw en ambachten vooral noodzakelijk is. Zoo doordringen zij de Joodsche landbouwkoloniën in Palestina van den Jong-Joodschen geest en steunen zij de Joodsche landbouwers met alle ten dienste staande middelen; zij bevorderen de beoefening van het ambacht, van de kunstnijverheid vooral, door de in stand houding van de *Bazalel-school* te Jeruzalem, in 1906 geopend, die onder de kranige leiding van professor Boris Schatz reeds een gunstigen invloed uitoefent op het proletariaat in de Heilige Stad en wier producten reeds een goede reputatie hebben verworven.

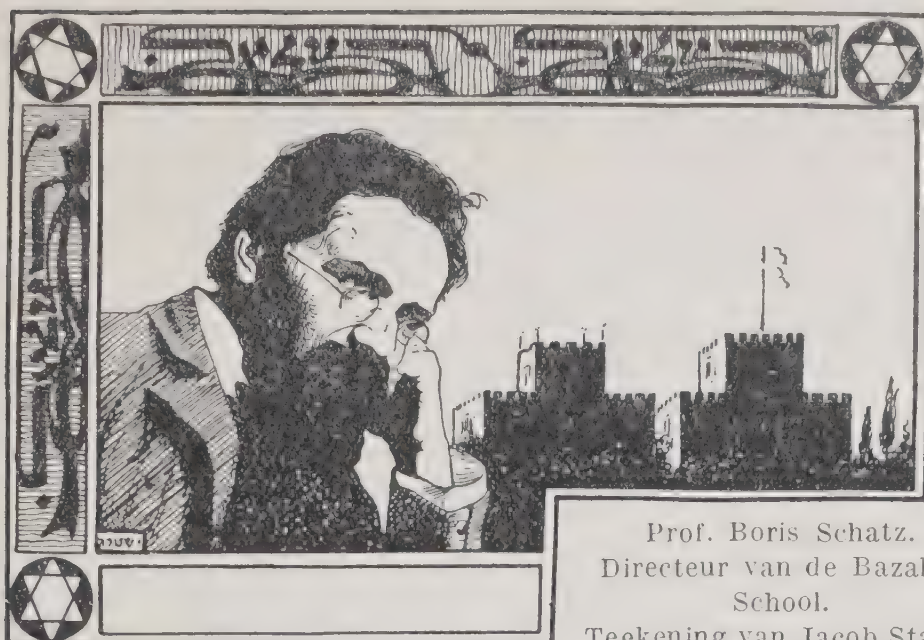
Een gymnasium, de Tachkemonischool — d. i. een school voor Middelbaar Onderwijs, — een meisjesschool en ambachtsscholen te Jaffa, een landbouwschool Kiriath-Sefer bij Lydda, bewaarscholen van de Hilfsverein der Deutschen Juden, die ook een jongensschool en een normaal-school ter opleiding van onderwijzers, waaraan een middelbare handelsschool verbonden is, heeft gesticht, zorgen met de op te richten technische school te Jaffa voor het den Joden te geven onderwijs.

De Kolonie Rechoboth.

De stichting van een Joodsche Hoogeschool te Jeruzalem is eerst in het begin van voorbereiding; voor de renaissance van het Joodsche volk zou zulk een universiteit van onschatbare waarde zijn. In het Technicum te Haïfa, eene technische hoogeschool, bezit het Joodsche volk reeds eene inrichting voor Hooger Onderwijs.

Een Joodsche Vrouwenbond voor Cultuurarbeid in Palestina kwam in 1908 tot stand. Het stichten van huishoudscholen in Palestina, de inrichting van een ziekenzorg, kraamvrouwen- en kinderverpleging, de stichting voor scholen en bewaarscholen, het verzorgen van weezen, de zorg voor immigranten en zooveel meer staat op het program van dezen bond.

Prof. Boris Schatz.
Directeur van de Bazalel-School.
Teekening van Jacob Stark.

Het particulier initiatief tot het cultiveeren van Palestina wordt door ons gesteund. Van de vereenigingen op Zionistischen grondslag die in die richting werken, dienen nog genoemd: De planters-Vereeniging Palestina, die elken Jood de gelegenheid biedt in naam bezitter te zijn en gedurende zijn leven het vruchtgebruik te genieten van een vruchtentuin in het Heilige Land ter grootte van een dunam (ongeveer 900 M^2).

Eene vereeniging *Oelbaum Spende*, in 1906 opgericht, zorgt voor de cultuur van olijfboomen in Palestina. Op een terrein van het Nationaal Fonds bij Hulda, aan den spoorweg Jaffa-Jeruzalem, wordt een Herzl-woud van olijfboomen aangelegd. Reeds is in de kolonie Chedera een groot oppervlak met olijfboomen beplant. Deze cultuur zal van groote beteekenis blijken voor de bebossching van het Heilige Land. Het schenken van een olijfboom in Palestina, die van wege het Fonds wordt geplant op naam van een aangewezen persoon, is eene sterk in zwang zijnde attentie bij feestelijke gelegenheden zoowel als onder omstandigheden, waarin men de werkers in de beweging eenig eerbewijs wil geven.

Een genootschap tot exploitatie van arbeiderswoningen in Palestina werkt, evenals het Odessa-Comité, gesubsidieerd door het Nationaal Fonds, heeft gedaan met de opening van de arbeiderskolonie Fedsche bij Petach Tikwah, in de door den naam aangeduide richting om te voorzien in den veelal heerschenden woningnood in de koloniën.

Ter verkrijging van meer hygiënische toestanden in het oude land is voorlichting ter plaatse dringend noodig. Om aan die behoefte te voldoen, heeft men ter gelegenheid van den 60-sten verjaardag van Max Nordau, een van de excellente voormannen der Zionisten, besloten tot de oprichting van een Hygiënisch Instituut.

Fröbelschool in de Kolonie Rischon te Zion.

Al heel spoedig waren er groote sommen voor dit doel beschikbaar gesteld.

Voor de herwinning van het oude land is de vestiging van handels- en industrieele ondernemingen van groote beteekenis.

Goede voorlichting voor de mannen met ondernemingsgeest, die zich daar willen vestigen, is in hooge mate gewenscht. Daarvoor zorgt een bureau van wege de Zionistische organisatie.

Bankier voor de handels- en industrieele ondernemingen in Palestina is „The Anglo-Palestina Company Ltd", in 1902 in het leven geroepen als dochter-instelling van de Jewish Colonial Trust, die sinds enkele jaren in Constantinopel eene succursale heeft in de Anglo-Levantine Banking Company Ltd.

De Anglo Palestina Company heeft bijkantoren in Jaffa, Jeruzalem en Beiroet, agentschappen in Tiberias, Hebron, Haïfa en Safed.

De Maatschappij heeft door doelmatig goedkoop crediet zeer gunstig gewerkt voor landbouw, handel en nijverheid in Palestina; daarbij verkeert zij zelf in bloeienden toestand, zooals uit hare dividenden blijkt.

Het Palestina-Industrie-Syndikat stelt zich ten doel industrieele en andere oeconomische ondernemingen in Palestina voor te bereiden en te financieeren, concessies te verkrijgen, enz.

De Geoelah (bevrijding) te Warschau in 1902 opgericht, heeft een bijkantoor te Odessa. Zij stelt zich ten doel het in Palestina eventueel verkrijgbare land te koopen om het te zijner tijd aan Joodsche emigranten te kunnen aanbieden. De maatschappij heeft reeds meer dan 1000 Hectaren land in Joodsche handen doen overgaan.

Iets verder gaat de werkkring van het plantersgenootschap „Agoedath-Netaiem". Zij koopt op gunstig gelegen punten land en laat dit beplanten om het later van de hand te doen aan hen, die zich als landbouwers willen vestigen.

Bij de stijgende grondprijzen in Palestina is het gewenscht zoo spoedig mogelijk veel grond in handen te krijgen. De Terraingesellschaft Haïfa wil in die stad terreinen bemachtigen.

Van de Joodsche immigranten in Palestina zoowel als van de inwoners is het grootste deel stads-proletariaat. Uit deze menschen moeten landbouwers worden gevormd. Om dit doel te verwezenlijken werd The Palestina Land Development Company Ltd. opgericht. Zij koopt landerijen, die zij onder deskundige leiding door Joodsche arbeiders laat bewerken. Deze arbeiders blijven eenige jaren op de landhoeve om de voor Palestina geschikte landbouwmethoden te leeren kennen. Bovendien krijgen zij aandeel in de winst, ook in den vorm van vee, en worden zoodoende langzamerhand geschikt voor zelfstandig boer of pachter.

De maatschappij is haar werkkring begonnen, in 1908, met de stichting van een modelhoeve Kinereth aan het meer van Tiberias.

De Siedlungs-Genossenschaft, volgens het systeem van prof. Oppenheimer, is eene interessante proefneming op sociaal terrein, ook voor andere naties dan de Joodsche, van belang.

Een groot aantal volleerde arbeiders zal trachten met dit systeem de voordeelen van het groot- en kleinbedrijf te vereenigen.

Industriëele ondernemingen zijn er nog niet vele in Palestina. Men mag verwachten, dat er naast de zeepfabriek van Kodryansky & Co. te Ben Schomen bij Lydda, weldra meerdere fabrieken, die producten van het land als grondstof verwerken, zullen verrijzen.

Bij ontginning van de in Palestina aanwezige ertslagen zal er ook voor de metaal-industrie in het land ruimte zijn.

De landbouwproducten zijn vooral wijn, sinaasappelen en olijven. De koloniën, waar deze producten worden geteeld, een 30 in getal, verheugen zich in vooruitgaanden bloei; ze maken de bewering, dat de Jood geen landbouwer is, tot een der vele

onware legenden, die er omtrent den Jood in omloop zijn.

* * *

Zoo zijn de kiemen aanwezig en wordt het zaad gestrooid voor den groei van een centrum van Joodsche cultuur en Joodsche volkskracht in het Joodsche land.

Eens zal dit centrum uitgegroeid zijn tot eene Joodsche gemeenschap met zelfbestuur. De massa der Joden zal niet meer als een verdrukte minderheid leven te midden van andere volkeren ; zij zal eigen taal sprekend, op eigen bodem levend en werkend in een gemeenschap van naar wij hopen en gelooven, groote beschaving ginds tusschen het Oosten en het Westen een brug vormen tusschen Oostersche en Westersche cultuur, tusschen Oostersche en Westersche belangen.

Wij weten, dat er veel zal moeten worden gedaan voor het zoover zal zijn gekomen. Maar vele handen maken het werk licht.

Daarom wenden wij ons tot alle Joden om steun, kan het zijn om medewerking.

Tegenstanders onder de Joden kennen wij feitelijk niet. Wij willen niemand van hen tegen ons werk en onze wenschen innemen. Veeleer willen wij hen allen tot ons trekken.

Van de niet-Joden vragen wij belangstelling, moreelen steun voor ons werk.

Wij zijn er zeker van, dat het Zionisme èn die medewerking van alle stamgenooten, èn de sympathie van alle buitenstaanders verdient en er met recht om vraagt.

Dordrecht, December 1911.

Hoofd van een prentbriefkaart der Oelbaumspende.

MEISJE UIT KANAÄN, TEEKENING VAN JOZEF ISRAËLS.

The Ohio State University
3 2435 07680474 9